

נדירים מד

מ. שווערד

1. רש"ש

2. ספר מאירת עינים (סמ"ע) על חו"מ - סימן רעג

ליום אחד לחדש אחד כו'. פירוש זה שלא הפקירו הפקר גמור אלא לזמן אפ"ל לזמן ארוך דהיינו לשבוע (פירוש לשמיטה) אפ"ה כיון דלא הפקירו עולמית דינו דאפ"ל לאחר ג' ימים משעה שהפקירו יכול לחזור בו וחיוב במעשר אפ"ל קודם שחזר בו וכנ"ל כ"ז שלא זכה בו זכייה גמורה בתורת הפקר הוא או אחר וכ"כ הרא"ש ע"פ הגמרא בנדרי' (דף מ"ז) מילתא בטעמא ז"ל כיון שאין דרכן של בני אדם להפקיר לזמן וזה שינה לכך אמרו חז"ל דלא ליהוי הפקר לאפקועי ממעשר עד אתי לרשות זוכה עכ"ל ומיהו כשזכה בו הוי הפקר אע"ג דהוא לזמן דילפינן משמיטה דהוא ג"כ לא הוה הפקר אלא שנה אחד:

3. שו"ת רע"א - קמא - סימן קמה

בענין הנ"ל לכבוד בן דודי הנ"ל הרב רבי זאבל איגר נרו' הגאב"ד דק"ק ברונשווייג:
מ"ש ש"ב רומעכ"ת על דברי, וליישב דברי הירושלמי הא דבהפקר ל"ש גופא מהיום ופירי לאח"מ, היינו כיון דילפינן הפקר משמיטה דבעי שיהא מופקר לכל לעניים ולעשירים, ה"נ ילפינן מהתם דבעי שיהי' מופקר לגמרי, ולא שיהי' קרקע משועבדת לבעלים ליניקת פירות:
לענ"ד קשה להמציא דבר חדש כזה, דבפשוטו מסתבר בודאי כל מה שיכול למכור וליתן יכול להפקירו, אלא דמה שמפקיר בעי שיהי' כל אדם שוים בו, וקטן וגדול שם הוא, דבלא"ה לא הוי הפקר, אבל שיהא צריך להפקיר בסילוק זכותו יותר ממה דסגי במכירה ובמתנה מנין לנו, וכבר מצינו הפקר כזה בנותן נכסיו לגר מהיום ולאח"מ ומת הגר בחיי נותן, דודאי כל מה שהי' לגר נעשה הפקר במיתתו, והזוכה בנכסים ההמה זוכה בגופן מהיום ופירותיהם לאח"מ הנותן, ובחיי הנותן הקרקעות הפקר, ומשעובדים להנותן לפירות, ודוחק לחלק בין הפקר דממילא לבין הפקר במעשה הפקר:
גם אם איתא דילפינן גם לשאר דברים משמיטה, נימא ג"כ דבעי דומיא דשמיטה שיהי' הפקר לעולם, ולא לזמן, והרי אמרינן בנדריים פ"ד, אמר שדה מופקרת ליום אחד וכו', ובאמת מדברי הרא"ש בפירושו שם משמע דדוקא כ"ז שלא זכה אחר באותו יום הוא דאמרינן דאחר היום מעצמו חוזר השדה לבעליו, אבל בזכה בו אחר הוא שלו לעולם, וכן נראה לי לדייק מדברי הב"י א"ח (סי' רמ"ו) שכתב עלה דברי הר"ר פריץ דמפקיר הבהמה רק לשבת, דא"צ לחוש שיזכה בו אחר בשבת מכיון שהוא ביד הנכרי לא יניח לאחר לזכות בה בשבת, ולאחר שבת ממילא יהיה הבהמה ברשות הבעלים, שלא הפקירה רק לשבת עיין שם, מבואר להדיא דאם היה אחר זוכה בשבת היה שלו לעולם:
א"כ לכאורה סיעתא לש"ב מעכ"ת נ"ל דילפינן הפקר דומיא דשמיטה גם לשארי דברים, ואף דיכול למכור לזמן, מ"מ ל"א דההפקר רק לזמן, והאחר זוכה תוך זמן יהא זוכה רק על הזמן ההוא, דלא שייך בהפקר שיהיה לזמן:

אמנם אינו מובן לי כל צרכו, דממנ"פ אם א"י להפקיר לזמן גם בלא זוכה אחר איך ההפקר הוי הפקר לאותו זמן לחוד, ולאחר שבת יפקע ההפקר, הא אין שייכות ההפקר לזמן, ונצטרך לומר דהוי כמו תנאי דאם יזכה אחר בתוך הזמן יהי' הפקר, אבל אם לא יזכה אחר תוך הזמן, לא יהי' הפקר כלל, וא"כ איך מהני בשבת הפקר ליום שבת, הא באם לא יזכה בו אחר בשבת בטל ההפקר למפרע, ועבר על שביתת בהמתו, ובדברי הרא"ש הנ"ל י"ל דהוי כמו תנאי, אבל לענין שביתת בהמתו יקשה כנ"ל, וצל"ע: